

BREITHIÚNAIS AGUS GIÚISTÍSÍ

Is iad na daoine a shocráon próiseas breithiúnach. Tugann an Stát cumhacht dóibh breithiúnas a thabhairt, pianbhreithiúnas a thabhairt agus a chinntiú go bhfuil siad críochnaithe.

IONCHÚISITHEOIRÍ

Seo iad na háiteanna ina reitítear coimhlíntí.

AN CHÚIRT AGUS BINSE

CÉ IAD NA HÚDARÁIS DLÍ?

LITIR CHEARTA DO LEANAÍ, ATÁ MÍNITHE DO NA MÚINTEOIRÍ, ATHRAITHEOIRÍ AGUS CAOMHNÓIRÍ DLÍTHIÚLA

BEADH FIOS AGAT AR CHEARTA DO GHASÚR!

Má tá siad ag dul chun na cúirte

Má tá amhras nó creidiúint ag na húdaráis dhlíthiúla go bhfuil coir déanta ag do ghasúr agus go dtosaíonn siad imeachtaí coiriúla ina gcoinne, **tá sé de cheart ag do ghasúr faisnéis soiléire mhionsonraithe a fháil faoina gcearta.** Is féidir leat cabhrú le do pháiste iad a thuiscint.

Míneoidh an bhileog seo a leanas na cearta seo duit

Tá sé de cheart ag do leanbh aistriúchán agus ateangaireacht a fháil. Ciallaíonn sé seo, má labhraíonn na daoine a oibríonn sa chúirt teanga nach dtuigean do ghasúr, go bhfuil sé de cheart acu gairm a fháil chun cabhrú leo a bhfuil á rá leo a thuiscint agus doiciméid thábhachtacha a aistriú dóibh.

Ní mór cúnarmh gairmiúil a chur ar fáil freisin má bhíonn deacrachtaí ag do leanbh feiceáil nó labhairt. Mar shampla, is féidir leo duine a lorg a labhraíonn teanga chomharthaíochta nó doiciméid a sholáthar i mbraille.

2 AN CEART CHUN AISTRIÚ AGUS ATEANGAIREACHT

Tá sé de cheart ag do ghasúr a bheith ar an eolas ar bhealach soiléir agus simplí:

- Cén choir a bhfuiltear ag cur ina leith.
- Cén bealach a gcreidtear gur ghlac siad páirt sa choir.
- Cad iad na cearta atá acu.
- Conas a oibríonn na himeachtaí coiriúla.
- Cé a bheidh ag glacadh páirte sna himeachtaí coiriúla.

Má tá rud éigin ann nach dtuigean siad, is féidir leo fiafraí faoi

1 AN CEART CHUN FAISNÉIS A FHÁIL

BEADH FIOS AGAT AR CHEARTA DO GHASÚR!

Má tá siad ag dul chun na cúirte

Cómhaoiniú ag Clár Ceartais an Aontais Eorpaigh

Cruthaíodh an bróisiúr seo faoi chuimsiú an tionscadail

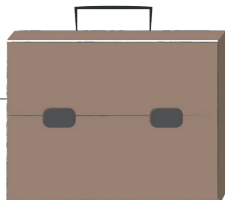
Child-Friendly JT

An ceart atá ag mionaoisigh ar fhaisnéis, ar aistriúchán agus ar ateangaireacht in imeachtaí coiriúla. Uirlis atá cairdiúil do leanaí a fhorbairt JUST-AG-2016-O6-760674

Ní hionann tacaíocht an Choimisiúin Eorpaigh do tháirgeadh an fholseacháin seo agus formhuiniú ar abhair an fholseacháin, lena léirítear tuairimí na n-údar amháin, agus ní féidir freagracht a chur ar an gCoimisiún as aon úsáid a d'fhéadfaí a bhaint as an bhfaisnéis atá ann.

3 AN CEART CHUN DLÍADÓIR

Tá sé de cheart ag do ghasúr dlíodóir a beith leis chun a chúis a chosaint. Is féidir leo iarraidh ar dhlíodóir a bhfuil muinín acu as a fheiceáil. Mura bhfuil dlíodóir acu agus gur bhféadfai iad a choinneáil mar smachtbhanna, ní mór ceann a thabhairt dóibh os comhair na cúirte. D'fhéadfadh an tseirbhís seo a bheith saor.

Áirítear leis an gceart seo freisin:

- Is féidir leo labhairt lena ndlíodóir chun comhairle a fháil sula dtéann siad chun na cúirte agus/nó ag údaráis dlí.
- Is féidir lena ndlíodóir iad a thionlacan fad is atá na húdaráis dhlíthiúla á bhfiosrú, agus is féidir leis/léi labhairt chun a gcosaint.
- Is féidir lena ndlíodóir iad a thionlacan le linn imscrúduithe nó fianaise a dhéanann na póilíní.
- Beidh gach gcomhráite lena ndlíodóir príobháideach.

4 AN CEART CHUN AN MÁTHAIR, ATHAIR, NÓ A CAOMHNÓIRÍ DLÍTHIÚLA A BHEITH AR AN EOLAS

Tá sé de cheart ag do ghasúr go soláthródh na húdaráis dhlíthiúla an fhaisnéis chéanna a sholátharíonn siad duitse. Mar shampla, ba chóir dóibh a chur in iúl duit go bhfuil amhras ann go ndearnadh coir, cad iad na cearta atá acu, conas a oibríonn na himeachtaí coiriúla, cé a bheidh rannpháirteach, na céimeanna atá le glacadh, srl.

Tá cásanna ann nach bhfuil sé i leas an ghasúr go gcuirfí ar an eolas thú. Sna cásanna seo, is féidir leo a iarraidh go gcuirfí duine fásta eile ar an eolas. Ní mór don údarás glacadh le údaraigh den sórt sin.

5 AN CEART A BHEIDH TIONLACADH DO MÁTHAIR, ATHAIR, NÓ CAOMHNÓIRÍ DLÍTHIÚLA I RITH NA HIMEACHTAÍ COIRIÚLA

Tá sé de cheart ag do ghasúr tú é/í a thionlacan i rith na n-imeachtaí coiriúla ar fad. Mar shampla, nuair a chaithfidh siad labhairt le breithiúna nó le hionchúisitheoirí.

Tá cásanna ann nach bhfuil sé chun leasa do ghasúr dul in éineacht leo. Sna cásanna seo, is féidir leo iarraidh ar dhuine fásta eile dul leo. Ní mór don údarás glacadh le údaraigh den sórt sin.

6 AN CEART CHUN MEASÚNÚ AONAIR A FHÁIL

Tá sé de cheart ag do ghasúr measúnú aonair a fháil déanta. Fiafróidh gairmithe a oibríonn sa chúirt orthu faoi a dteaghlach, a gcairdeas, a gcuid staidéir, srl.

Déantar an measúnú seo ionas go mbeidh a fhios ag na húdaráis dhlíthiúla a riachtanais aonair agus go nglacfaidh siad bearta a mheasann siad a bheith oiriúnach do chás do ghasúr.

De ghnáth, déanfar an measúnú ag tús na n-imeachtaí, roimh an triail cúirte.

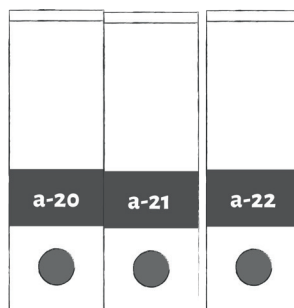
7 AN CEART CHUN BHEITH FREAGRACH AGUS RANPHÁIRTÍOCHT SA TRIALACH

Tá sé de cheart ag do pháiste freastal ar an triail agus páirt a ghlacadh inti. Ciallaíonn sé seo gur féidir leo a bheith i láthair nuair a bhíonn an triail ar siúl agus a dtuairimí a chur in iúl.

Mura bhfuil do leanbh in ann freastal ar an triail, tá sé de cheart acu triail nua a iarraidh nó cineál eile achomhairc bhreithiúnaigh a iarraidh, faoi choinníollacha áirithe.

8 AN CEART CHUN AN CHÁS-ÁBHAIR A FHÁIL

Tá sé de cheart ag do ghasúr rochtain a fháil ar na doiciméid a bhaineann lena gcás. Féadfaidh rochtain a bheith ag a ndlíodóir orthu seo freisin.

9 AN CEART CHUN A bPRÍOBHÁIDEACHAIS A CHOSAINT

Tá sé de cheart ag do ghasúr a saol príobháideach a chosaint le linn an phróisis. Is iondúil go reáchtáiltear an triail gan poiblí nó féadfaidh an breitheamh/cúirt cinneadh a dhéanamh an triail a thionól in éagmais an phobail.

Ní phoibleofar taifeadtaí na gceisteanna. Ciallaíonn sé seo nach féidir ach le do ghasúr agus na húdaráis iad a fheiceáil agus a chloisteáil.

10 AN CEART CHUN ACHOMHAIRC A FHIAFRAIGH

Má chreideann do ghasúr nach bhfuil meas ar a gcearta, is féidir leo achomharc a dhéanamh chuig na húdaráis dlí agus a iarraidh go ndéanfar na cinntí a dhéantar a athbheithniú.